ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/25/199-488

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Karin Uuselu
Otsuse tegemise aeg ja koht	13.05.2025 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	06.02.2025 (registreeritud inspektsioonis 12.02.2025)
Teabevaldaja	Tartu Vangla aadress: Turu 56, 51004 Tartu e-post: tartu.vangla@just.ee
Vaide esitaja	Eraisik aadress: xxx

RESOLUTSIOON

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse § 85 punkti 4 alusel

otsustab Andmekaitse Inspektsioon:

1) **jätta vaie rahuldamata, sest**
   a. **vangiregistri kanded, mis on tehtud enne 2023. aastat, väljastas Tartu Vangla vaide esitajale 18.09.2024 vastusega;**
   b. **18.09.2024 vastusega väljastamata jäänud vangiregistri kanded väljastas Tartu Vangla vaide esitajale osaliselt 05.02.2025 ja 12.05.2025 ning**
   c. **väljastamata jäänud kannetele juurdepääsupiirangu seadmine vangistusseaduse § 5^2 lõike 7 punkti 1 alusel on Andmekaitse Inspektsiooni hinnangul olnud õiguspärane.**
2) **teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lg 2). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Andmekaitse Inspektsioon (AKI) tegi 10.01.2025 vaidemenetluses nr 2.1.-3/24/1095-2703 ettekirjutuse, mille kohaselt pidi Tartu Vangla (vangla) läbi vaatama vaide esitajale 18.09.2024 vastusega väljastamata jäänud vangiregistri kanded ning uuesti hindama, kas kannete väljastamisest keeldumiseks on seadusest tuleneva alus. Kui keeldumiseks alust ei ole, siis pidi vangla vaide esitajale küsitud teabe väljastama. Juhul, kui küsitud teabe väljastamata jätmise põhjuseks on teabele määratud juurdepääsupiirang, siis tuli märkida

piirangu alus ning põhjendada piirangu seadmist.
2. Vangla täitis ettekirjutuse 05.02.2025 vaadates vaide esitajale 18.09.2024 vastusega väljastamata jäetud vangiregistri kanded uuesti läbi ning väljastas eelnevalt kinni kaetud kanded osaliselt. Väljastama jäetud kannete puhul märgiti piirangu alus ning põhjendati piirangu seadmist.
3. Kuna vaide esitaja hinnangul oli vangla 05.02.2025 vastus siiski puudulik, edastas ta AKI-le 06.02.2025 sellekohase vaide, mille AKI pärast vaides puuduste kõrvaldamist menetlusse võttis.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja nõue:
Vaide esitaja palub AKI-l vaie rahuldada ja kohustada vanglat teabenõuet uuesti läbi vaatama.

Vaide põhjendused:
Vaides märgitakse, et vaide esitaja küsis vangiregistri väljavõtteid alates 05.02.2020, kuid vangla väljastas kanded alates aastast 2023. Vaide esitaja hinnangul peaks praegusel juhul olema rohkem teavet avalikustatud. Samuti ei ole vangla põhjendanud, miks ei saa vaide esitajale kogu teavet avaldada.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vangla selgitas 05.02.2025 vastuses vaide esitajale, et teatud osas jäävad kanded väljastamata, sest need sisaldavad vanglatöötajate hinnanguid, millest nähtuvad hinnangud isiku käitumisele. Teatud kanded sisaldavad üldiseid tähtsust omavaid asjaolusid, mis küll iseloomustavad isikut ennast, kuid on olulised vangla töötajatele ning mille avaldamine raskendaks edaspidi koostööd isikuga. Väljastamata jäänud kannete osas on vangla märkinud juurdepääsupiirangu alusena vangistusseaduse (VangS) § 5^2 lg 7 punkti 1 (alates 10.01.2025 kehtiva redaktsiooni alusel).

Vastuses AKI järelepärimisele on vangla selgitanud, et väljastas vangla 18.09.2024 vastusega nr 2-5/24/607-4 vaide esitajale registrikanded alates 2020. aastast. Kuna 2023. aastale eelnenud kanded väljastati esialgses vastuses ning ettekirjutus puudutas vaid osaliselt väljastatud kannete hindamist, mida ka vastuses täpsustatud oli, siis on vangla seisukohal, et on täitnud nõude edastada vaide esitajale kanded 2020. aastast.

Kannete sisulise hindamise osas on vangla selgitanud, et üksus vaatas kanded üle koostöös sotsiaaltöötajatega, kellel on enda tehtud kannetest ja nende väljastamise võimalikest tagajärgedest parem ülevaade. Selle pinnalt väljastati vaide esitajale kannete osad, mis uuel läbivaatamisel loeti sellisteks, mille ülesmärkimise fakt ja sisu ei avalda tõenäoliselt vangistuse edasisele täideviimisele negatiivset mõju. *Kanded, mis detailselt väljastamata jäeti, sisaldasid vangla hinnangul kinnipeetava käitumises märgatud iseärasusi, emotsiooni, üldist hoiakut, ametniku arvates olulist infot kinnipeetava kohta ning järeldusi, mida saab eelnimetatu ning kohtumiste põhjal teha.*

Vangla selgituste kohaselt on isikuga seotud tähelepanekud vajalikud selleks, et *ametnikud teaksid, millise kinnipeetavaga on tegemist ning oskaksid temaga suhtlemisel arvestada võimalike ohtudega.* Juhul, kui kinnipeetav saaks teada, millist tema enda poolt avaldatud ja teda iseloomustavat infot ametnikud oluliseks peavad ning milliseid järeldusi tema meeleolust ning käitumisest tehakse, võib see kaasa tuua julgeolekuohu. Seda põhjusel, et kinnipeetav võib väljastatud info põhjal muuta oma käitumist, endasse sulguda ning luua manipuleerimisega vale ettekujutuse tegelikust olukorrast. Valearusaama tekitamisega võib tekkida oht ametnikule, isikule endale kui ka teistele kinnipeetavatele, sest valikulise ja endale sobiva info edastamine loob ebaõige ettekujutuse isiku tegelikust olukorrast ja mõttemaailmast. Seetõttu võib isik jääda ilma vajalikust toest. *Väljaspool manipuleerimisohtu, mis tekiks kõikide kannete avaldamisel, on*

vanglal võimalik anda täpsem hinnang inimese käitumisele vanglas viibitud aja jooksul, nende põhjustele ning reaalselt hinnata ajas toimunud muutusi.

Vastuses AKI järelepärimisele on vangla kahe 05.02.2025 vastusega väljastamata jäänud kande osas siiski möönnud, et need kanded oleks võinud väljastada. Sellest tulenevalt väljastas vangla vaide esitajale kõnealused kanded 12.05.2025 täiendava vastusega nr 1-4/2-25/2221-3.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Vaide ese

1. AKI-le 06.02.2025 edastatud vaides ei olnud vaide esitaja rahul sellega, et teabenõude uue läbivaatamise järgselt vangla ikkagi ei väljastanud talle registrikandeid ulatuses, mida ta soovis. Seega on vaide esemeks teabenõude nõuetekohane täitmata jätmine.

2. Vaidlus puudub selles, et Tartu Vangla kui Justiitsministeeriumi hallatav riigiasutus on teabevaldaja AvTS § 5 lõike 1 punkti 1 mõttes ning selles, et teabenõudega küsitud teabe puhul on tegemist avaliku teabega AvTS § 3 lõike 1 mõistes.

Juurdepääs avalikule teabele

3. Teabele juurdepääsu saab tagada kas teabe avalikustamisega (nõuded on sätestatud AvTS 4. peatükis) või teabenõude täitmisega (nõuded on sätestatud AvTS 3. peatükis), väljastades küsitud dokumendid juurdepääsupiiranguteta osas (AvTS § 17 ja § 38 lg 2) või keeldudes teabenõude täitmisest mõnel AvTS §-s 23 nimetatud alusel. Keeldumist tuleb ka põhjendada.

4. AvTS § 3 lõike 2 kohaselt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras ehk siis AvTS §-s 35 või valdkondade eriseadustes toodud alustel.

5. VangS § 5^2 lõike 5 kohaselt väljastatakse kinnipeetavale, vahistatule, arestialusele ja kriminaalhooldusalusele nende kohta andmekogusse kantud andmeid nende kirjaliku taotluse alusel. Tallinna Ringkonnakohus on määrustes[1] selgitanud, et olenemata sellest, et kinnipeetavale on seaduse tasandil selline õigus antud, *ei tähenda see, et kinnipeetaval peaks olema täielik juurdepääs kõigile tema kohta käivatele andmetele. VangS § 5.2 lg 6 annab vanglale õiguse keelduda vangiregistri andmete väljastamisest, kui need sisaldavad informatsiooni vanglatöös kasutatavate meetodite, taktika või julgeolekuriskide hindamise kohta ning kui teabe avalikuks tulek võib ohustada vangistuse täideviimist, samuti teistel seaduses sätestatud juhtudel.*

6. Sama kohus on ühes otsuses[2] seisukohal*, et ülevaate saamine, millist teavet kinnipeetavaga toimunud vestluste jm kohta täpselt vangiregistrisse kirja pannakse, võiks anda kinnipeetavale võimaluse hinnata vangla taktikat kinnipeetavate üle järelevalve teostamisel ja kasutada seda enda huvides.* Teises otsuses[3] on olnud kohus nõus sellega, et kinnipeetavale antud hinnangute avaldamine võib anda *aimu, millist informatsiooni ja kuidas peab vangla vajalikuks kinnipeetava kohta koguda ja milliseid järeldusi sellest teha. Näiteks oleks kaebajal võimalik edaspidi sellega vanglaametnikega suheldes arvestada ning sellele vastavalt oma käitumist ja tegevust suunata.*

7. Seega, kuigi kinnipeetaval on seaduse alusel õigus tema kohta vangiregistrisse kantud andmete väljastamiseks, siis ei tähenda see, et isikul on juurdepääs kõikidele tema kohta käivatele andmetele. Seadus on ette näinud olukorrad, mil vangla teabevaldajana võib

[1] TlnRnKm 12.05.2022, 3-22-946 p 11; 14.04.2022, 3-21-225 p 9
[2] TlnRnKm 04.07.2023, 3-22-1123 p 9
[3] TlnRnKm 29.03.2022, 3-22-320 p 17

põhjendatud juhtudel määrata vangiregistri kannetele seadusest tuleneva juurdepääsupiirangu.

8. Praegusel juhul täitis vangla AKI ettekirjutuse ja vaatas uuesti läbi vaide esitajale 18.09.2024 vastusega väljastamata jäänud vangiregistri kanded. 05.02.2025 vastusega väljastati osad eelnevalt väljastamata jäänud kannetest. Väljastamata jäetud kannete puhul märgiti juurdepääsupiirangu alusena VangS § 5^2 lg 7 punkt 1, mille kohaselt ei pea isikule väljastama vangiregistrist andmeid ega teavet, kui väljastamise tagajärjel võiksid saada avalikuks vanglatöös kasutatavad meetodid ja taktikad või teave julgeolekuriskide hindamise kohta ning see võib ohustada vangistuse, aresti, eelvangistuse või kriminaalhoolduse täideviimist.

9. Tuginedes kohtuotsustele[4] on AKI seisukohal, et teabele seatud piirang VangS § 5^2 lg 7 punkti 1 alusel peab olema ka põhjendatud ehk piirangu seadja peab selgitama, kuidas konkreetsete andmete väljastamine ohustab vangistuse täideviimist. Vaide esitaja hinnangul ei põhjendatud 05.02.2025 vastuses talle, miks ei saa kogu teavet avaldada. AKI selle väitega üheselt ei nõustu, sest vangla on kannete väljastamata jätmist mingis osas siiski põhjendanud. Küll aga ei ole see AKI hinnangul olnud piisavalt põhjalik.

10. Vastuses AKI järelepärimisele on vangla põhjalikumalt selgitanud, kuidas võib väljastamata jäetud teabe avalikuks saamine ohustada vangistuse täideviimist. Selgitused on lahti kirjutatud käesoleva vaideotsuse teabevaldaja põhjenduste osas ning seetõttu siinkohal eraldi neid enam välja ei tooda. AKI on seisukohal, et välja toodud põhjenduste alusel ei saa välistada, et väljastamata jäänud kannete avalikuks saamisel võib tekkida oht vangistuse täideviimisel. Ehk AKI hinnangul on olnud õiguspärane 05.02.2025 vastusega väljastamata jäänud kannetele (va 12.05.2025 täiendava vastusega väljastatud kanded) piirangu seadmine VangS § 5^2 lg 7 punkti 1 alusel tulenevalt vanglapoolsetest piirangu seadmise põhjendustest.

11. Vaide esitaja märkis vaides, et talle ei ole väljastatud kandeid aastast 2020 nii nagu ta algses teabenõudes soovis. Vangla selgituste kohaselt väljastati vaide esitajale 18.09.2024 vastusega nr 2-5/24/607-4 need sissekanded, mis on registrisse kantud enne 2023ndat aastat ehk alates 2020ndast aastast. Märgitud vastuse edastas vangla ka AKI-le vaidemenetluse nr 2.1-3/24/1095-2703 raames, millest nähtub, et 18.09.2024 vastusega väljastati vaide esitajale juurdepääsupiiranguteta osas registrikanded alates 05.02.2020. AKI-le saadetud info kohaselt jäid vaide esitajale 18.09.2024 vastusega osaliselt kanded väljastamata ajavahemiku 09.10.2023 kuni 09.09.2024 kohta. Kuna ettekirjutus puudutas 18.09.2024 vastusega väljastamata jäänud kannete uut hindamist, siis väljastatigi 05.02.2025 vastusega kanded üksnes selle aja osas, mitte täies ulatuses ehk aastast 2020. Seega AKI nõustub vanglaga, et piiranguta kanded on vaide esitajale soovitud aja kohta ehk alates 2020 väljastatud.

Kokkuvõte

12. Vaide esitaja palus AKI-l vaie rahuldada ja kohustada vanglat teabenõude uuesti läbi vaatama. AKI on seisukohal, et vangla on vaide esitajale 18.09.2024 vastusega väljastanud juurdepääsupiiranguteta osas vangiregistri kanded, mis on tehtud enne 2023ndat aastat. 18.09.2024 vastusega väljastamata jäänud vangiregistri kanded väljastas vangla vaide esitajale osaliselt 05.02.2025 ja 12.05.2025. Lisaks on vaide esitaja praegusest vaideotsusest teada saanud põhjalikumad selgitused väljastamata jäänud kannetele piirangu seadmise põhjuste kohta, millega AKI nõustub. Seega proportsionaalsuse põhimõttest lähtuvalt ei tee AKI Tartu Vanglale ettekirjutust vaadata teabenõue uuesti läbi ning põhjendada väljastamata kannetele juurdepääsupiirangu seadmist. Sellest tulenevalt

[4] TrtHKo 30.09.2024, 3-22-2622 p 19; TrtHKo 28.04.2023, 3-22-2227 p 15

jääb vaie rahuldamata. Kuigi vaie jääb rahuldamata, tuleb vanglal edaspidi teabenõude vastuses teabenõudjale põhjalikumalt selgitada teabele juurdepääsupiirangu seadmise põhjust.

/allkirjastatud digitaalselt/
Karin Uuselu
jurist
peadirektori volitusel